

JAARVERSLAG 2019

ROTTERDAMS WIKTHEATER

It takes a village to raise a child

Een voorwoord.

Het jaar 2019 was het jaar van (weder)geboorte. De (weder)geboorte van een nieuwe directeur (die in juni hoogzwanger werd aangenomen), de geboorte van het cultuurplan 2021-2024, de wedergeboorte van de visie, en met drie nieuwe leden van de Raad van Toezicht kunnen we, alles bij elkaar, spreken van een wedergeboorte van het Rotterdams Wijktheater. En zoals het gaat met geboortes, was dit een enerverend jaar waarin we op momenten verwonderd stilstonden, genietend van het hier en nu, en op momenten hard moesten doorzetten, puttend uit de intrinsieke motivatie die we hebben voor dit werk, voortgestuwd door onze overtuiging dat community arts een positieve bijdrage levert aan een zeer complexe *samenleving*.

It takes a village to raise a child.

Groot worden doen we niet alleen, maar met elkaar. Willen we opgroeien, onszelf worden, dan hebben we *de ander* nodig. In een steeds verder polariserende wereld vragen wij ons als community arts gezelschap af wat de betekenis is van gemeenschap/community anno nu. Wie zijn tegenwoordig met elkaar een gemeenschap? En wie hoort daar wel en niet bij en waarom? En wat is dan de betekenis en de rol van een community arts organisatie daarin? We weten in elk geval dat we ons moeten blijven verbinden aan mensen die ver weg van ons (lijken) te staan, waar we het niet altijd mee eens zijn. We willen bruggen blijven bouwen in plaats van tegenover elkaar te gaan staan aan de oevers van onbegrip.

Het jaar 2019 was een jaar waarin we activiteiten ontplooiden die al lang gepland stonden, en waar alles over te lezen valt in dit verslag. Daarnaast was 2019 een jaar van emotionele en geestelijke ontwikkeling die we met elkaar doormaakten en waar we met nieuwe energie, inspiratie, liefde en aangescherpte visie uit zijn gekomen.

Met een nieuwe generatie aan het roer, én met onze jarenlange ervaring, is het voor het Rotterdams Wijktheater tijd voor een volgende stap in die sociaal-artistieke ontwikkeling. In de toekomst openen we onze deuren en verbreden ons perspectief nóg verder door te werken met nieuwe genres en (cultuur)makers, met maatschappelijke organisaties en culturele partners op Zuid. Maar ook door via ons internationaal community arts festival (ICAF) hyperlokaal en tegelijkertijd internationaal te werken. In de komende jaren kleuren we buiten de lijntjes, maken we nieuwe verbindingen, genereren we nieuwe energie en tonen we nieuwe perspectieven! Maar eerst een terugblik op de activiteiten van een roerig jaar...

Veel leesplezier,

Jasmina Ibrahimovic
Algemeen directeur Rotterdams Wijktheater

1. ACTIVITEITEN 2019

In 2019 maakte het Rotterdams Wijktheater **8 nieuwe producties** en gingen er **2 voorstellingen in reprise**. We speelden in totaal **38 keer** door de hele stad en daarmee bereikten we zo'n **5500 bezoekers** die veelal voor het eerst in aanraking kwamen met theater. We gaven daarnaast **17 workshops** aan **470** Rotterdammers binnen- en buitenschools. We organiseerden **1 ICAF evenement** (Winterschool/consultatie-sessie) in februari met **45 deelnemers** en gaven **4 gastlessen/presentaties** over community arts aan zo'n **300 toeschouwers**.

• Nieuwe producties

Niet Tuchten (première)

Een blijvende inspiratiebron voor ons werk vormen de echte 'Roffa' jongeren en hun (straat)cultuur. RWT regisseur Hans Lein maakt dynamische, kleurrijke en spannende voorstellingen en dat doet hij samen met jongeren die ondanks hun moeilijke start en ondanks vooroordelen onvermoeid blijven strijden voor hun plekje in deze samenleving. In 2019 maakte Hans, samen met onze nieuwe maker Patrick Ribeiro, de schoolvoorstelling *Niet Tuchten*. Als onderzoek voor de voorstelling spraken ze jongeren die in de justitiële jeugdinrichting De Hartelborgt in Spijkenisse zaten. Via hen en via Patrick, die als jonge jongen het leven op straat ervaren heeft, kwamen we terecht in de wereld van jongerenwerk en straatcriminaliteit. Bij jongeren is hun identiteit nog heel erg in transitie en dit maakt ze gevoelig voor groepsdruk en extreem gedrag. Daarnaast merken we dat er steeds grotere kloof is ontstaan tussen de straatcultuur en de burgercultuur.

Niet Tuchten is de getuigenis van een jongen. Een jongen die vanuit een kwetsbare thuissituatie zijn plek heeft gevonden op straat, waar hij aandacht en respect kreeg en voor het eerst in zijn leven echt gezien werd. In de voorstelling volgen we deze jongen vanaf zijn jeugd tot het moment dat hij een roofoverval pleegt. Een verhaal over mannelijkheid, kameraadschap, talenten en langetermijndenken versus het snelle geld. Deze voorstelling ging in première op 31 oktober 2019 in Islemunda en speelde zowel in theaters als klaslokalen voor met name vmbo-klassen. In combinatie met de voorstelling bieden we workshops aan aan scholen, waarbij we op de voorstelling reflecteren met de jongeren en via de voorstelling hun eigen ervaringen en verhalen worden gedeeld.

Zomaar een Straat (première)

In 2019 werkten we rondom het thema armoede. Het is niet alleen een thema dat een onderdeel uitmaakt van het dagelijks leven van vele Rotterdammers, en vooral op Zuid, en vooral bij onze spelers- en publieksgroepen, het is ook inhoudelijk een meerkoppig monster. Armoede zegt iets over onze veranderende maatschappij, over ons veranderd economisch stelsel, ons welzijn als gemeenschap, onze geschiedenis en onze afbrokkelende verzorgingsstaat, onze cultuur en de manier waarop we met geld omgaan. Het zegt ook iets over schaamte, over gevoel van maakbaarheid en individualisme of 'zelfredzaamheid' en het falen daarvan. *Zomaar een Straat* is een eerste voorstelling in de reeks activiteiten die we doen rondom het thema armoede in Rotterdam (Zuid) geregisseerd door RWT regisseurs Stefan van Hees en onze nieuwe maker Liselot van de Geer. De theatergroep

bestaat uit 14 ervaringsdeskundigen die ons leren hoe het is om te moeten leven onder de armoedegrens, maar ook hoe armoede wordt doorgegeven van generatie op generatie en hoe het leidt tot maatschappelijk isolement, stigmatisering en eenzaamheid. De voorstelling wekt veel belangstelling en er is veel vraag naar. Dit thema houdt de maatschappij in zijn geheel bezig, wat ook te merken is aan de media-aandacht die ervoor was. Zo haalde de première het NOS journaal.

Women Connected (3x Stille Heldinnen Disco)

Onder leiding van RWT regisseur/creatief producent Kaat Zoontjens en regie- en productieassistent Inez Schatz ontwikkelde Women Connected zich de afgelopen jaren tot iets dat we inmiddels een culturele en emancipatorische 'beweging' kunnen noemen; een beweging van Rotterdamse vrouwen van alle culturen die middels kunst steun, kracht en inspiratie vinden in elkaar en elkaars verhaal. Vrouwen die te vaak door de maatschappij, hun omgeving en/of zichzelf klein gehouden worden.

Door middel van workshops met verschillende maatschappelijke organisaties binnen Rotterdam werkten Kaat en Inez in 2019 aan drie nieuwe versies van de *Stille Heldinnen Disco* waarbij ze de vorm en het proces steeds verder verfijnden. De *Stille Heldinnen Disco's* zijn fragmentarische theatervoorstellingen waarbij je via een koptelefoon de favoriete muziek en persoonlijke verhalen van de Rotterdamse vrouw anno nu hoort. In het kader van 100 jaar vrouwenstemrecht in Nederland organiseerden we in april 2019 een *Stille Heldinnen Disco XL* waarmee we de grote zaal van de Rotterdamse Schouwburg bestormden met 1000 vrouwen. In aanloop naar de XL versie maakten we in het voorjaar 2019 al met verschillende maatschappelijke organisaties, amateur dansgroepen, koren en andere vrouwengroepen een kleine versie die in de kleine zaal van Theater Rotterdam getoond werd en organiseerden we na de XL versie een 'best of' in november 2019. De ontwikkeling en het maakproces van Women Connected in 2019 is vastgelegd in een documentaire die onze werkwijze (met Women Connected als voorbeeld) op een prachtige manier toont.

Feyenoord: Talkshow Gelül i.s.m. Theater Walhalla (talkshow en locatieproject)

Het Rotterdams Wijktheater heeft een lange relatie met supporters van voetbalclub Feyenoord, wat een gemeenschap en doelgroep op zichzelf is. We maakten afgelopen jaren onder andere *Hand in Hand*, in het kader van het 100 jarig bestaan van de club en in 2015 maakten we Feyenoord de Opera dat we speelden in de Kuip. Talkshow Gelül was ons Feyenoord-project in 2019; een maandelijkse talkshow voor en door Feyenoordsupporters. De talkshow werd gepresenteerd door oud-fractievoorzitter van de SP én Feyenoordfan in hart en nieren, Emile Roemer. Roemer sprak met bekende en onbekende supporters over hun woeste liefde, vreugde, verdriet en onvoorwaardelijke trouw aan de Rotterdamse club. Omdat er al genoeg wordt gesproken over opstellingen, wisselspelers en trainers gaat *Gelül* over die ene onmisbare speler die er altijd is en altijd zal blijven: de 12e man (de supporter). Deze reeks talkshows eindigde met een reeks voorstellingen *Talkshow Gelül XL* op locatie Varkenoord, het trainingsveld van jong Feyenoord dat op de schop ging om ruimte te maken voor een nieuw complex enkele honderden meters verderop. Samen met Sander de Kramer, Ivo Opstelten, Paul van Soest, Zusjes van Wanrooy, Future in Dance en medewerkers en vrijwilligers van Sportclub Feyenoord maakten we een bijzondere afscheidsshow.

Nieuwe Makers (voorstellingen en festival)

In 2019 waren er in het kader van de Nieuwe Makerslijn twee nieuwe producties: *Hoogvliet* van Patrick Ribeiro en *Wachten op mijn papa* van Richailine Elisa. In **Hoogvliet** vertelt Patrick over zijn leven op straat en de straatcultuur waarin hij is opgegroeid. Over hoe zijn vrienden meer familie voor hem waren dan zijn eigen ouders. De voorstelling gaat over straatcodes, over broederschap en groepsdruk. Patrick experimenteerde in zijn vorm met live muzikanten bestaande uit een trommelaar uit een brassband en een professionele student-muzikant/gitarist van Codarts. Richailine vertrok ook vanuit een persoonlijk verhaal maar zocht naar lotgenoten om dat mee te vertellen. **Wachten op mijn papa** werd een voorstelling van en over drie jonge vrouwen die opgegroeid zijn zonder vader maar met de hoop dat hij ooit zou terugkeren. De voorstelling ging over hoe het gemis van een vader de ontwikkeling van een jonge vrouw beïnvloedt. Rondom hun voorstellingen organiseerden we weer een Nieuwe Makersfestival in Islemunda.

● REPRISES

Twee van onze voorstellingen uit 2018 speelden door in 2019.

#Lucky Girls

#LuckyGirls is een bruisende muziektheatervoorstelling die gaat over tieners die in de knoop zitten met hun geloof, hun achtergrond en de westerse wereld waarin ze wonen. Ze willen trouw zijn aan hun cultuur maar tegelijkertijd hebben ze dromen en wensen die niet altijd daarmee stroken. De voorstelling wordt gespeeld door drie semi-professionele acteurs en dansers van Future in Dance die zich kunnen herkennen in dit thema en deze zelf ook aan den lijve hebben ondervonden. Vooraf aan de voorstelling zijn er interviews afgenomen met bovenbouw basisschoolleerlingen om het thema te verkennen en uit te diepen. Parallel aan de voorstelling bieden we workshops en debatten aan waarin we verder ingaan op het thema van de voorstelling.

OUDFIT

OUDFIT is een voorstelling over ouder worden mét en zonder gebreken. Over hoe je als oudere moet vechten om je staande te houden in een maatschappij die lijkt ingericht op jong, hip en snel. De ontworsteling aan het stereotype dat bij jongeren bestaat over ouderen. OUDFIT laat zien dat een spannend leven mogelijk is, ook als je de 70 gepasseerd bent. Ieder optreden eindigt in een feest waar gedanst en gesjanst mag worden. In 2019 is OUDFIT in reprise gegaan en speelde in buurthuizen en zorgcentra.

● ICAF Activiteiten

Eens in de drie jaar organiseert het Rotterdams Wijktheater het grootste en meest internationale community arts festival ter wereld: het ICAF. Het laatste ICAF vond plaats eind maart/begin april 2017 en de volgende ICAF staat gepland in maart 2020. Daarom stond 2019 in het teken van het programmeren van het festival van 2020.

ICAF Winterschool: 4 – 8 februari 2019

Ons festival heeft geen ‘beoordelingsmechanisme’. En je kunt projecten onmogelijk met elkaar vergelijken omdat ze zo verschillend zijn qua stijl en culturele en sociale context waarin ze ontstaan. Het is een festival dat vertrekt vanuit oprechte interesse in de ander. Diezelfde houding hebben de geprogrammeerde kunstenaars naar hun doelgroep toe, en diezelfde houding hebben alle deelnemers en publiek naar elkaar tussen de bedrijven van ons evenement door. Dat maakt de sfeer ontspannen. Er moet echter ook een focus op ontwikkeling zijn. Het is belangrijk te blijven beseffen dat ontwikkeling ook weer context gebonden en dus altijd relatief. Dus proberen we zo goed mogelijk op de hoogte te blijven van de meest recente ontwikkelingen overal ter wereld. Om echt een internationaal podium voor community arts te zijn moeten we buiten onze eigen kaders denken en programmeren. Daar hebben we betrouwbare en kritische ogen en oren voor nodig op andere continenten die ons kunnen adviseren over community arts in hun werelddeel en de ontwikkeling daarvan. Sinds de aanloop naar ICAF-7 in 2017 werken we daarom met internationale adviseurs. Rondom hen organiseerden we op 7 februari 2019 een bijzondere winterschool in de vorm van een intercontinentale consultatiesessie. De oproep voor adviseurs die we hiervoor rondstuurde werd zeer enthousiast gereageerd, van collega-kunstenaars, wetenschappers en medewerkers van fondsen uit het binnenland tot professionals uit het buitenland. Zij vormen inmiddels voor ons een zeer diverse, uitermate ervaren en gedegen internationale raad van advies, waarmee we ook in de toekomst verder willen blijven samenwerken.

Internationale correspondenten waren: Tania Cañas (Melbourne, Australië), Hui Ling Koh (Drama Box, Singapore), Ellada Evangelou (Rooftop Theatre, Cyprus), Estelle Papadimitriou en Iliane Dimadi (Onassis Foundation, Griekenland), Refilwe Nkomo (Zuid Afrika), Ada Mukhina (Vmeste, St. Petersburg, Rusland), Professor James Thompson (University of Manchester, VK), Professor Tim Prentki (University of Winchester, VK), Dr. Matt Jennings (University of Ulster, Noord-Ierland), Dr. Sheila Preston (Londen, VK), Hugo Cruz (Mexe festival, Porto), Allison Orr (Forklift Danceworks, Austin, Texas, USA), Dr. Antonio Prieto (University of Veracruz, Xalapa, Mexico).

Live aanwezig waren: Titia Bouwmeester van 5^e Kwartier, Rien Sprenger van Sharing Arts Society, vertegenwoordigers van Fonds Cultuurparticipatie, VSB-fonds, Prins Claus Fonds, DutchCulture, Castrum Peregrini, Festival Over het IJ, European Cultural Foundation, Stut Theater, Leeuwarden Culturele Hoofdstad, Bijlmerparktheater en docenten en studenten van ArteZ in Zwolle.

2. TALENTONTWIKKELING en CULTUUREDUCATIE

Cultuur is niet iets dat het RWT aan mensen ‘onderwijst’. Want over wiens cultuur hebben we het? Wel laten wij ons publiek kennismaken met de diversiteit aan culturen in de stad.

Onze talentontwikkeling bevindt zich op verschillende vlakken: **1)** onze spelers die vaak voor het eerst in aanraking komen met theater ontdekken en ontplooien tijdens het maken van de voorstelling hun talenten en voelen dat hun verhaal en authenticiteit worden gewaardeerd. **2)** Voor onze jongerenvoorstellingen bieden we – veelal op verzoek van de scholen - workshops en nagesprekken aan. Door in gesprek te gaan over een de voorstelling en door achteraf met leerlingen de vloer op te gaan middels de RWT-methodiek, worden ze uitgenodigd hun eigen verhaal te delen, op hun eigen authentieke manier. **3)** Daarnaast investeren we in jongeren die eerder in een van onze voorstellingen hebben gespeeld, en talent en ambitie blijken te hebben verder te gaan met community arts en theater. Deze autodidacten verbinden we voor twee jaar aan ons en begeleiden we bij het maken van hun solovoorstelling én een eerste regie met een zelfgekozen community (waar ze zelf wel of niet een onderdeel van zijn). In 2019 hebben we dit traject ingezet met Patrick Ribeiro (met wie we aanvullend ook een Urban Arts regeling hebben getroffen bij het Fonds voor Cultuurparticipatie) en Naomi Veldwijk. Onze wens is dat deze jonge talenten zich onder onze vleugels ontplooien tot community arts regisseurs en op die manier zelf community arts gaan maken en nieuwe jongeren inspireren. **4)** Het RWT investeert daarnaast in community arts talent dat van kunstvakopleidingen komt, want hoe meer community arts makers, hoe meer ongehoorde verhalen er worden verteld en hoe meer mensen in aanraking komen met kunst die dat anders niet zouden zijn gekomen. Deze jonge theatermakers komen net van kunstvakopleidingen (of zitten in hun afstudeerjaar) en hebben geleerd hoe ze theater moeten maken, maar niet hoe ze dat moeten doen in sociaal-artistieke context en met mensen die geen professionele acteurs zijn. Bij ons leren ze uit hun bubbel te stappen, actief en intensief te luisteren en te regisseren vanuit de authenticiteit van de onervaren spelers en niet vanuit een voorbedacht concept waarin mensen alleen ‘figureren’. In 2019 startten drie jonge regisseurs aan hun afstudeervoorstelling onder onze vleugels. Hun community theatervoorstellingen gaan in juni 2020 in première.

De RWT-regisseurs die in dienst zijn, hebben vele jaren werkervaring met onze methodiek. Zij zijn de uitgelezen personen om nieuwe makers te begeleiden. Echter, ook voor hen is het verfrissend om met nieuwe makers te werken. Zo werkte onze vaste regisseur Stefan van Hees met jonge regisseuse Liselot van de Geer aan Zomaar een Straat. En sinds 2019 bieden we (in het kader van artistieke vernieuwing) onze vaste regisseurs ook de gelegenheid om samen te werken met interessante makers die niet per se uit het community arts veld komen, maar die wel het regie-vak goed verstaan en inspirerende visie hebben op theatermaker. Zo heeft Hans Lein tijdens het maken van Niet Tuchten artistieke begeleiding gehad van theatermaker Ilay den Boer.

3. SAMENWERKINGEN

De makers van het RWT zoeken altijd naar thema's die voor een stad als Rotterdam een maatschappelijke urgentie hebben. Om dicht op de urgentie te zitten, werken we samen met mensen die direct of indirect een relatie hebben tot zo'n thema. Door op deze manier voorstellingen te maken zijn we altijd op zoek naar samenwerkingsverbanden en partners uit andere disciplines dan die van ons, niet omdat dit moet maar omdat we dit noodzakelijk en inspirerend vinden. Zo werken we voor ons project rond om armoede samen met organisaties die zich bezighouden met armoedebestrijding in Rotterdam; van kleine organisaties in de wijk tot de voedselbanken met regionale functie. In 2019 telden we zo'n **40 welzijnsorganisaties** en zo'n **20 scholengemeenschappen** in Rotterdam waarmee we connecties hebben en mee hebben samengewerkt rondom een van onze projecten.

Verschillende domeinen binnen de gemeente Rotterdam hebben doelstellingen voor specifieke doelgroepen, doelen of onderwerpen. We hebben goede contacten met andere beleidsdomeinen en werkten in 2019 samen met **werk & inkomen** op het gebied van **armoedebestrijding** rondom onze voorstelling *Zomaar een Straat*.

Naast maatschappelijke partners werkten we ook samen met andere culturele organisaties, met name op Zuid, zoals Theater Walhalla (in 2019 maakten we samen de Talkshow en locatievoorstelling *Gelül XL*), Theater Zuidplein (rondom de programmering voor scholen van onze voorstellingen *Niet Tuchten* en *Lucky Girls*) en waren we programmapartner van Islemunda waarin we o.a. wekelijkse Open Studio faciliteren.

4. PUBLIEKSBEREIK en PUBLIEKSVERBREDING

Ons publiek is divers qua leeftijd, culturele achtergrond, sociaaleconomische positie en opleidingsniveau. Door te zorgen voor toegankelijkheid op alle mogelijke gebieden proberen we de drempel zo laag mogelijk te houden. Onze publieksbenadering is maatwerk. Dit zien we terug in de resultaten van het publieksonderzoek van Rotterdam Festivals dat via postcodes en huisnummers gaat. Volgens dit onderzoek komt 80% van onze bezoekers uit Rotterdam, en dan met name van Rotterdam-Zuid. Van de Rotterdamse bezoekers zou 46% gerekend kunnen worden tot de *Wijkgerichte Vrijetijdsgenieters*, 45+ers met een relatief laag inkomen die sterk gericht zijn op activiteiten binnen hun wijk. Ook bereiken we volgens dit onderzoek ten opzichte van andere gezelschappen relatief veel *Stedelijke Toekomstbouwers*: 23% van onze Rotterdamse bezoekers valt namelijk onder deze categorie. Dit zijn volwassen Rotterdammers van 18-50 jaar met weinig budget, een lage opleiding en inkomen, en veelal met een niet-Nederlandse migratieachtergrond. In werkelijkheid is deze groep groter en jonger omdat deze publieksgroep veelal in groepen komt kijken

via welzijnsorganisaties of via onderwijsinstellingen, waarvan wij niet postcodes kunnen noteren, zoals we dat wel bij individuele bezoekers doen.

In 2019 deed de Rotterdamse Rekenkamer onderzoek naar publieksbereik van Rotterdamse cultuurinstellingen. Dit onderzoek werd in principe anoniem uitgevoerd, en gezelschappen worden alleen bij uitzondering bij naam genoemd. In het onderzoeksrapport worden de publieksgegevens over het Rotterdams Wijktheater omschreven ter illustratie:

Een aantal 'makers' richt zich expliciet op ondervertegenwoordigde doelgroepen (zoals Verhalenhuis Belvédère, Rotterdams Wijktheater, Hiphophuis, de productieafdeling van Theater Zuidplein). Voor deze groep geldt dat hun 'maakproces' begint bij de publieksgroep die zij voor ogen hebben. Het verst in deze aanpak gaat het Rotterdams Wijktheater. Zij beginnen bij een groep/community, hebben vele gesprekken over een langere periode (anderhalf jaar is geen uitzondering), waarbij ze voorzichtig en stap voor stap verschillende mensen aan het idee laten wennen dat zij 'hun verhaal gaan spelen'. Het woord theater en alle associaties met kunst worden vermeden. Deze aanpak is verfijnd in de afgelopen decennia. In de cijfers van Rotterdam Festivals is dat terug te zien. Het Wijktheater is de enige van alle 71 onderzochte cultuurplaninstellingen met een consistente oververtegenwoordiging van doelgroep Wijkgerichte Vrijtijdsgenieters.

Onze producties hanteren sinds het bestaan van het RWT een bewezen succesvolle zwaan-kleef-aan methodiek waarbij het kennismaken met een nieuwe doelgroep en 'hun verhaal', het maken van een theatervoorstelling met en over deze doelgroep en het werven van het publiek dat uit die nieuwe doelgroepen komt zeer nauw met elkaar is verbonden. Onze publiekswerving, marketing, maar ook het creatieve team en de zakelijke begeleiding zijn op deze methodiek gericht. Onze outreach-medewerker zit nauwelijks achter haar bureau, maar heeft als hoofdtaak om relaties aan te gaan met mensen en groepen in de stad. Ze gaat de straat op, bezoekt welzijnsinstellingen, middelbare scholen, taalklassen, AZC's, Huizen van de Wijk, seniorenflats e.d., om onze voorstellingen onder de aandacht te brengen en de mensen persoonlijk (of via sleutelfiguren) uit te nodigen. Voor de voorstellingen die we in 2019 maakten werkten we samen met organisaties die zich inzetten voor schuldhulpverlening/armoede, en (ex-) gedetineerde jongeren, vrouwengroepen en middelbare scholen waarmee we nog niet eerder hebben samengewerkt.

5. PRESTATIES

Omdat we in een overgangsjaar zitten hebben we in het jaarplan van 2019 onze prestatiesbelofte voorzichtig geformuleerd. We gaven aan 3 nieuwe producties te kunnen maken, 35 presentaties te kunnen geven en hiermee 3500 bezoekers te bereiken. Dit hebben we echter ruimschoots behaald. Naast 8 nieuwe producties, zijn er 2 producties in reprise gegaan. Ook hebben we meer bezoekers bereikt dan we vooraf hadden ingeschat. Alleen bezoekers in schoolverband zijn in 2019 lager uitgevallen dan we verwacht hebben. Dat komt doordat we de schoolvoorstelling van 2019 (*#Lucky Girls*) minder vaak konden spelen dan verwacht, dit komt o.a. vanwege privéomstandigheden van de spelersgroep. Omdat we een groot deel van de voorstellingen spelen op plekken zonder digitaal reserveringssysteem, hebben niet een perfect overzicht van de herkomst van onze bezoekers. Bij vrije voorstellingen, vragen we bezoekers wel om hun postcode. Op deze manier kunnen we wel inschatten dat het overgrote deel uit Rotterdam komt.

Omdat we een aanzienlijk deel van onze voorstellingen spelen op basis van uitkoop, kunnen we niet precies zeggen hoeveel bezoekers betalen/ niet betalen. Alleen locaties als Theater Zuidplein, Islemunda, Theater Walhalla en Theater Rotterdam werken met een goed kassasysteem. Daar spelen we geregeld onze voorstellingen, als dat het geval is geven zij ons deze overzichten. Het verschilt per plek en doelgroep hoeveel vrijkaarten wij weggeven.

Prestaties	Per jaar
Aantal producties	8
Aantal presentaties	38
Waarvan presentaties in Rotterdam	38

Kengetal bezoeken & specificatie publieksbereik naar herkomst

Alle presentatie in 2019 waren in Rotterdam

	Jaarplan	Jaarverslag
Totaal aantal bezoeken per jaar in Rotterdam	3500	5476
Waarvan aantal betalende bezoeken in Rotterdam	Onbekend	Onbekend
Waarvan bezoeken in schoolverband in Rotterdam	750	425
<i>Herkomst bezoekers in Rotterdam (excl bezoeken in schoolverband)</i>		
Waarvan aantal woonachtig in Rotterdam		Schatting 95%
Waarvan aantal woonachtig in de regio Rotterdam		Schatting 5%
Waarvan aantal woonachtig in overige delen van Nederland		0%
Waarvan aantal woonachtig in het buitenland		0%

6. BEDRIJFSVOERING

In 2019 zijn een aantal personele veranderingen geweest. We hebben gewerkt met 4,7 fte aan werknemers met een vast contract en 0,4 fte met een tijdelijk contract. Enkele functies zijn nog niet ingevuld, die worden tijdelijk uitgevoerd door freelancers en doordat we onze programmeertaak voor Islemunda aan hen hebben teruggegeven, is hier ook een parttimefunctie komen te vervallen. We werken met een aantal freelancer voor theatertechniek, coördinatie Open Studio Islemunda, productie, regie-assistentie, regie en daarnaast is de artistiek directeur van het ICAF voor 1 dag in de week gedetacheerd door de Universiteit Utrecht.

Werkwijze herzien

In 2019 namen we onze werkwijze onder de loep, onder begeleiding van een organisatieadviesbureau. Afgelopen jaren experimenteerden we (in onze zoektocht naar nieuwe manieren van werken) met het idee dat elke regisseur een 'creative producer' zou kunnen zijn voor zijn/haar eigen programmaliijn. Deze hadden verschillende doelgroepen: vrouwen, jongeren, senioren en de 'wijkgerichte vrijetijdsgenieters', 'modale cultuurmijders' of, zoals wij ze ook wel noemden, de echte 'Rotterdammer's'. Deze manier van werken zorgde ervoor dat we veel projecten tegelijkertijd deden en in aparte teams, waardoor we de gezamenlijke kracht als gezelschap aan het verliezen waren. Ook realiseerden we ons dat niet elke regisseur *ook* een creative producer kan of wil zijn. Daarnaast deden alle 'creative producers' beroep op een zeer klein ondersteunend team, waardoor dit overvraagd werd. Na interne gesprekken werd besloten om af te stappen van het werken met *verschillende* creative producers en juist meer gezamenlijk als gezelschap te gaan doen, waarbij we alle projecten gezamenlijk dragen met een intern *creative producing team*.

Verzelfstandiging Women Connected

Met een nieuwe werkwijze is ook gekeken naar alle ontwikkelde trajecten tot dan toe. Afgelopen vijf jaar bouwde RWT-regisseur Kaat Zoontjens als succesvolle creative producer onder de vleugels van het Rotterdams Wijktheater het multidisciplinaire vrouwenennetwerk Women Connected op: een nieuwe vrouwenbeweging waarbij de ontwikkeling en groei van sterke vrouwen in kwetsbare posities een centrale rol kregen. Tijdens onze interne gesprekken over een nieuwe werkwijze gaf Kaat aan de wens te hebben om Women Connected uit te bouwen en te verzelfstandigen. Dat gunden wij haar van harte, en vanaf oktober 2019 is Women Connected daarom verder gegaan als een zelfstandige stichting.

7. Toepassing Governance Code Cultuur

Het Rotterdams Wijktheater past de 8 principes van de Governance bijna volledig toe en werkt met een bestuurder en een Raad van Toezicht. De enige aanvulling die we zullen gaan doen in 2020, maar die in 2019 nog niet is gerealiseerd is het aanwijzen van een vertrouwenspersoon. Dit zullen we medio 2020 doen. Hetzelfde geldt voor het opstellen van een handboek administratieve organisatie. Aanvullend is in 2019 binnen de RvT een renumeration- en audit commissie opgericht.

In de meegestuurde bijlage 'Governance' gaan we in op alle 8 principes in meer detail, maar samenvattend geven we hieronder een korte reactie op de aanbevelingen: Toezichthouders zijn onafhankelijk, handelen integer en bewaken te allen tijde de maatschappelijke functie van de organisatie. Een transparante en veilige werkomgeving vinden wij daarbij erg belangrijk. De bestuurder is artistiek-inhoudelijk onderlegt en stimuleert een inspirerende werksfeer met oog voor persoonlijke ontwikkeling. Ons team en toezichthouders zijn divers in culturele achtergronden, leeftijden en geslacht. De toezichthouders adviseren, controleren en bevragen de bestuurder maar nemen ook een gepaste afstand tot de werkvloer. De bestuurder organiseert interne ondersteuning voor het bewaken van de financiën (via coördinator bedrijfsvoering), en voor de artistieke en maatschappelijke doelstellingen (via een artistiek staf en de social impact team).

8. Verslag Raad van Toezicht

Een voorwoord

Het jaar 2019 was een jaar van transitie. Vanwege het bereiken van de maximale zittingstermijn trad de voorzitter van de Raad van Toezicht (RvT), John Tammel, per 1 januari af. Hij werd opgevolgd door Peggy Wijntuin. Algemeen directeur Heleen Hameete vond vorig jaar een andere baan. Wij zijn Tammel en Hameete zeer erkentelijk voor hun jarenlange betrokkenheid bij en inzet voor het Rotterdams Wijktheater (RWT).

In een veranderend cultureel landschap was het RWT de afgelopen jaren genoodzaakt de werkwijze te herontdekken om de missie te kunnen blijven ontplooien. Organisatieadviesbureau Haagse Beek kwam in 2019 met inbreng van het team en de RvT tot voorstellen voor een nieuwe organisatiestructuur.

De zoektocht naar een nieuwe directeur/bestuurder werd uitgezet. Tezamen met het team koos de RvT voor het profiel van een artistiek-inhoudelijke directeur die het gezelschap met één duidelijke visie wist te inspireren, gezamenlijke doelen kon formuleren en bewaken en die de volgende stap kon zetten op zowel artistiek-inhoudelijk als maatschappelijk vlak. Dit heeft na een uitgebreide sollicitatieprocedure geresulteerd in de benoeming van Jasmina Ibrahimovic, tot dan toe werkzaam bij het RWT als gezelschapsdramaturg, regisseur en ICAF-programmeur. Met haar theoretische achtergrond (MA in Contemporary Theatre and Dance Studies aan de Universiteit Utrecht), inhoudelijke visie en kennis van zowel het Nederlandse community arts veld als het internationale, past zij goed bij wat het RWT op dit moment nodig heeft.

Organisatieadviesbureau Haagse Beek ontwikkelde vervolgens samen met de nieuwe directeur/bestuurder een nieuw organogram dat langzamerhand wordt doorgevoerd en dat met ingang van de nieuwe cultuurplanperiode (2021) tot volle uiting komt. Voor hun waardevolle bijdrage in 2019 zijn wij de directie, medewerkers en vrijwilligers veel dank verschuldigd.

Namens de Raad van Toezicht
Peggy Wijntuin, voorzitter

De Raad van Toezicht is als intern toezichthoudend orgaan verantwoordelijk voor en belast met de volgende taken:

- houden van toezicht op en evaluatie van het beleid van de bestuurder en de algemene gang van zaken binnen het RWT
- functioneren als adviseur en klankbord voor de bestuurder
- uitoefenen van het werkgeverschap met betrekking tot het Bestuurslid
- benoeming en ontslag bestuurder
- invulling statutaire toezicht- en goedkeuringsrechten
- nemen van strategisch belangrijke besluiten
- regelen van de eigen werkzaamheden
- afleggen van verantwoording over de wijze waarop de Raad van Toezicht invulling geeft aan zijn toezichthoudende rol
- verlenen van decharge aan het Bestuur

Toezicht en advisering

In de verslagperiode heeft de RvT zes vergaderingen gehouden waar zij met het Bestuur de algemene gang van zaken en specifieke ontwikkelingen binnen het RWT heeft besproken. Het overleg en de advisering hadden onder meer betrekking op de volgende onderwerpen:

- Jaarverslag en jaarrekening 2018
- Aanpassing meerjarenbegroting
- Verslag van de externe accountant
- Begroting en jaarplan 2020
- Halfjaarcijfers 2019
- Activiteiten 2019/2020
- Werving en aanstelling van een nieuwe bestuurder/algemeen directeur
- Ontwikkeling Cultuurplan 2021-2024.

(Statutaire) goedkeuringsbesluiten

Alle statutair te nemen goedkeuringsbesluiten zijn door de RvT genomen, te weten de jaarrekening en jaarverslag 2019, jaarplan en begroting 2020, het cultuurplan 2021-2024 alsmede de verlening van decharge aan het bestuur. In het verslagjaar is er voor de accountantscontrole een nieuwe overeenkomst aangegaan met een nieuw accountantsbureau.

Bij geen van de door de Raad goedgekeurde besluiten was er sprake van tegenstrijdige belangen.

Overleg met en advisering van het Bestuur

Het overleg met de bestuurder vindt plaats in de vergaderingen van de RvT. Echter, voorafgaand aan elke vergadering neemt de RvT sinds 2019 een half uur de tijd om zonder de bestuurder te overleggen. De vergaderingen worden bijgewoond door de bestuurder en de coördinator bedrijfsvoering. Daarnaast vindt er frequent tussentijdsoverleg plaats tussen de bestuurder en de voorzitter van de RvT. Het overleg tussen de bestuurder en de RvT had een open en constructief karakter.

Bezoldiging

De bezoldiging van de bestuurder van het RWT wordt jaarlijks door de Raad vastgesteld en is conform de WNT. De Raad volgt voor de vaststelling van de bezoldiging de richtlijn van de Nederlandse Associatie voor Podiumkunsten. Deze richtlijn is gebaseerd op de CAO Theater. Belangrijk criterium voor de bepaling van het salaris van de bestuurder is daarbij de omzet/het subsidiebedrag van de organisatie.

De leden van de RvT ontvangen voor hun werkzaamheden geen bezoldiging. Wel wordt jaarlijks een onkostenvergoeding van € 250,-- uitgekeerd.

Samenstelling Raad van Toezicht

De heer Omid Alozai trad in januari als financieel specialist toe tot de RvT. De leden Karin van Wingerden en Carlo Balemans waren tot onze spijt wegens andere verplichtingen later in het jaar genoodzaakt terug te treden. Mevrouw van Wingerden is opgevolgd door de heer Bastiaan van de Werk (specialiteit: communicatie). Er wordt naar gestreefd de RvT uit te breiden met een lid met juridische deskundigheid en één met kennis van het werkveld van het Rotterdams Wijktheater.

Eind 2019 bestaat de Raad uit de volgende leden:

Mw. Peggy Wijntuin (voorzitter)

Mw. Corrine Oudijk

Dhr. Omid Alozai

Dhr. Bastiaan van de Werk

De leden van de RvT hebben geen nevenfuncties die niet verenigbaar zijn met hun toezichthouderschap binnen het RWT. Voorzitter Peggy Wijntuin is adviseur diversiteit en inclusie Hogeschool Rotterdam, voormalig Rotterdams gemeenteraadslid, bestuurslid CPRW, presentator Radio Stanvaste, Corrine Oudijk is voormalig adjunct directeur COS, Gemeente Rotterdam, Bastiaan van de Werk is marketing strateeg en innovatiespecialist bij Roos&VandeWerk, Omid Alozai is docent accountancy Hogeschool Rotterdam.

Nevenfuncties van directeur/bestuurder:

- Bestuurslid Stut Theater, Utrecht
- Bestuurslid PeerGroup, Donderen/Drenthe

9. Toelichting op de jaarrekening

De jaarrekening van het Rotterdams Wijktheater is opgebouwd uit baten en lasten voor de producties van het RWT die onder het cultuurplan van de gemeente Rotterdam vallen en voor het ICAF dat onder de meerjarenregeling 'Talent en Festivals' van het Fonds voor Cultuurparticipatie (FCP) valt. Op de jaarrekening hebben we de baten en de lasten zoveel mogelijk gesplitst naar het RWT en het ICAF. We hebben een positief saldo van 118.110 euro. We zijn succesvol geweest in het werven van aanvullende financiering voor de voorstelling Stille Heldinnen Disco XL, Talkshow Gelül XL, Zomaar een Straat en het ICAF 2020. Omdat we in een reorganisatiejaar zitten, hebben we in overleg met de gemeente en het FCP minder presentaties gepland dan andere jaren. Minder presentaties betekent minder publieksinkomsten en minder kosten. We hebben echter wel een paar grote producties gemaakt, die we deels uit externe financiering konden bekostigen.

Balans

Activa

De liquide middelen zijn toegenomen t.o.v. 2018. Dit heeft te maken met het feit dat er veel fondsen in 2019 hebben uitbetaald voor reeds gedane activiteiten in 2018 en 2019.

Passiva

De overige schulden en overlopende passiva is hoger dan in 2018. Dit heeft onder andere te maken met een aantal openstaande facturen voor het ICAF.

Zoals elk jaar vinden er enkele mutaties plaats in de bestemmingsreserves. We hebben 7200 euro vrij laten vallen voor Open Studio. Door het positieve exploitatieresultaat hebben we ook een aantal bestemmingsreserves kunnen verhogen zoals de bestelbus, website, nieuwe projecten en hebben we een bestemmingsreserve voor de documentaire Stille Heldinnen die in januari 2020 wordt afgemaakt en vertoond. Ook hebben we het deelnemersgeld, en de toegekende bedragen van fondsenwerving voor het ICAF meegenomen in de bestemmingsreserve voor het ICAF 2020. Verder hebben we het stichtingskapitaal/algemene reserve kunnen verhogen.

Aanvullend, ten tijde van het schrijven van het jaarverslag begonnen de gevolgen van Covid-19 duidelijk te worden. Een ingrijpende consequentie is de annulering van het ICAF in maart 2020. De gemeente en de fondsen die meerjarige en incidentele subsidies hebben toegekend, hebben aangegeven coulant te zijn t.o.v. gemaakte kosten en prestaties. Het deelnemersgeld, wat voor een groot deel nog niet was uitgegeven, wordt teruggestort. Indien nodig worden de reserves benut.

Exploitatierekening

Directe opbrengsten

We hebben in 2019 meer bezoekers, maar minder publieksinkomsten dan begroot. Voor zowel Zomaar een Straat als de Stille Heldinnen Disco's hebben we extra fondsen toegewezen gekregen om mensen met een kleine beurs uit te kunnen nodigen voor onze voorstellingen. Bovendien is de kaartverkoop (van meer dan 10.000 euro netto) van Talkshow Gelül en Gelül XL via Theater Walhalla gegaan en komen deze publieksinkomsten niet op onze exploitatierekening te staan. De opbrengsten

van Talkshow Gelül XL, die van de sponsoravond en van externe fondsenwerving, zijn verrekend met de door ons gemaakte productie- en voorstellingskosten en de kosten van Theater/Werkplaats Walhalla.

Indirecte opbrengsten

De doorberekende kosten zijn minder hoog dan begroot. In de zomervakantie is besloten om te stoppen met verhuur van onze studio.

Bijdrage uit private middelen

Omdat we sinds het voorjaar niet meer extern programmeren voor Islemunda, zijn de opbrengsten van Cultuurwerkplaats Islemunda verlaagd. De opbrengsten komen overeen met de materiele en personele kosten van programmering en talentontwikkeling Open Studio Islemunda. Verder hebben we meer bijdragen uit private middelen door succesvolle fondsenwerving voor de producties Stille Heldinnen Disco, Talkshow Gelül XL, Zomaar een Straat en ICAF 2020.

Lasten

Beheerslasten personeel

Deze zijn lager dan begroot omdat voormalig algemeen directeur/bestuurder RWT/zakelijk leider ICAF Heleen Hameete van januari t/m mei niet 0,9 fte maar 0,4 fte is gaan werken.

Beheerslasten materieel

Per 1 december 2019 zijn we verhuisd naar een nieuwe opslag, hiermee zijn extra kosten gemoeid. Verder zijn er wat kleine verschuivingen binnen kantoorkosten. Adviesbureau Haagse Beek heeft ons organisatieadvies gegeven voor onze zoektocht naar een nieuwe algemeen directeur, werkwijze en organogram. Daarnaast zijn er juridische kosten geweest bij de verzelfstandiging van regisseur Kaat Zoontjens.

Activiteitenlasten personeel

De loonkosten artistieke raad/regie zijn lager dan begroot. Regisseur Stefan van Hees werkt sinds september tijdelijk 0,2 fte minder en sinds 1 juni zijn de kosten van de uren dramaturgie van Jasmina Ibrahimovic verschoven naar algemene directie. De loonkosten techniek/ decorbouw/productie zijn lager dan begroot. Bij de begroting hadden we plannen voor een grote locatievoorstelling, waar rekening was gehouden met extra uren productie/decorbouw/techniek.

Honoraria uitvoerend: De post freelancers is hoger dan begroot, omdat we in 2019 een aantal producties en presentaties hebben uitgevoerd met inzet van freelancers. Deze hebben we kunnen betalen vanuit de bijdragen van particuliere en publieke fondsen.

Activiteitenlasten materieel

De productiekosten zijn iets hoger dan begroot. Bij de verschillende producties is er meer gebruik gemaakt van muziek/geluid/video. Waar nodig is dit extern gefinancierd. De activiteitenkosten van het ICAF zijn een stuk lager dan begroot. Er was een begroting gemaakt voor een summerschool. Na overleg heeft het team besloten om zich volledig te richten op het ICAF in 2020 en ten behoeve hiervan niet een summerschool te organiseren, maar een consultatie-sessie met wereldwijde

adviseurs. Deze was deels live en deels online, en kostte minder dan we begroot hadden voor de summerschool.

Het verschil ten opzichte van de begroting zit onder andere in de opdracht aan Stichting Women Connected om de peergroup verder te ontwikkelen en het maken van de Stille Heldinnen Disco The Best of.

De voorstellingskosten zijn hoger dan begroot. Dit heeft te maken met de grootte van producties als de Stille Heldinnen Disco XL en Talkshow Gelül XL. In theatertechniek zitten een aantal facturen van freelancers die specifiek zijn ingehuurd om de grote producties technisch te draaien.

Financiële risico's

We hebben ons stichtingskapitaal kunnen verhogen en bestemmingsreserves kunnen maken/aanvullen voor verschillende doeleinden. De deelnemersinkomsten en vooruitontvangen subsidie van het ICAF gaan naar bestemmingsreserve ICAF 2020. Verder hebben we de bestemmingsreserve voor een nieuwe bus aangevuld, onderhoud website en reserves voor toekomstige projecten. Naast een project- en jaarbegroting zijn de reserves een goede houvast om financiële risico's te vermijden.